

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia VWestfaliæ

Schaten, Nicolaus

Nevhvsii, 1690

Præfatio Ad Candidum Lectorem.

urn:nbn:de:gbv:3:1-367846

P R Æ F A T I O

Ad Candidum Lectorem.

Ducis te mihi visum alloqui, candide Lector, antequam hosce Historia Westfalica libros in manus sumere dignabere, non ob aliud magis, quam ut primum de causis hujus scriptiois, tum de argumento ac divisione, post de methodo modoque cognoscas. Causa mihi ac ratio multiplex; illam verò omnium instar accipias velim, quòd cum hoc florentissimo literarum ævo, plerique per Germaniam, ceteraque regna ac provincias majorum suorum res domi forisque præclare gestas, ab origine celebrant; tum minime nobis committendum fuit, ne & nostra in tenebris haberent, qua non minus quam ceterarum gentium origines, resq; præclare gesta illustrari possent. Pietatis hoc opus est & studium, quòd debetur patriæ. Et quid dignius grato animo præstes, quam ut patria, in qua hausisti lucem vite, ei lucem aliquam laudis pro viribus reddas. Scripserunt permulti Westfalici regionis situm, fines, mores populi, & encomia gentis, Bartholomæus Anglicus, Aeneas Sylvius, Chytræus, alijque quos inter Rolavingus etiam ex simplici ævo & genio, nugax alicubi magis, quam serius scripsit; verum qui veterem Westfalici historiam ab origine scripserit, haud scio an alius sit præter Stangefolium, à quo annales circuli Westfalici memoria nostræ recens vulgati (Tam incuriosi suorum popularis nostræ, dum aliena extollimus) sed is auctor per salebras abruptus; analecta potius adversariaque sua, quam contextam ordine historiam communicasse videri potest; ne veterem Westfalici Franciam, Francorumve nostrorum res tot annis præclare editas affecutus, alijs uberiorem absolutioremque scribendi materiam reliquit. Quapropter Ferdinandus Episcopus noster, rara atque eminentis doctrinæ Princeps, cum videret hic non tam res gestas majorum, gentisque nostræ gloriam, quam scriptorem desiderari, ipse Monumenta Paderbornensia, præclarum omnique antiquitatis eruditione plenum opus, conscripsit, & publici juris fecit. In his, quia simul tanquam in tabula consignatus est ordo, quem nativæ historiæ series poscit, auctor mihi, adjutorque fuit, ut ad hosce annales aggrederer. Parui pro imperio magis quam arbitrio meo, quòd supra tenuitatem ingenij mei cognoscerem. Nec aliter quam Orosius Sacerdos D. Augustini hortatus, aut Saxo aliquis Grammaticus ab Absolone Episcopo suo scriptioem admisit, nisi quòd Saxonis fabulis indulgere nolum.

Igitur prima pars erit de origine gentis, de priscis harum regionum populis, de bellis, quæ cum Romanis pro libertate gesserunt; & si gentis hic laudes requiras, adest Tacitus de moribus Germanorum, ex quo petantur, quæ ille de Cattis, Bructeris, Sicambis, alijsque inter Rhenum & Visurgim populis nostris, earumq; bellicâ, fortitudine, & virtutum laudibus scribit. Hanc partem annalium Westfalici Romanam inscripsimus, quam potissimum Paderborna sibi vendicat, quòd hic Luppie fontes, ad quos exercitus Romanus toties confedit, hic castra & stativa, hic montes Teutonicæ Variæ Cladæ nobiles, hic Martis campus & bellæ sedes ad Alisonem, aliæque quæ ex bellis Romanorum cum primis memorabilia relegis.

Alterâ parte Francorum origines, ipsosque Francos ex ijsdem populis inter Rhenum & Visurgim incolentibus, memorabimus; nimirum uti sumpto Francorum nomine pro gentis libertate & limite Rheni tuendo decertarunt, donec ex æquo Marte diu certantes, tandem victores per rupto Rheno, utramq; Belgicam & Galliam occuparent, & condito nobilissimo Francorum regno, imperium quàm latissime fundarent. Hinc veterem Franciam non alibi quàm in Westfalia monstrabimus, eamque partem ob id Westfaliciam Francicam inscripsimus, quæ gentis nostræ gloria nihil ulla pars Germaniæ ex omni antiquitatis memoria habet illustrius; tantum abest ut Westfalos, gentem obscuram, abjectam & ignobilem cum imperiis antiquitatum reputes. Cum ipsis demum Francis aurorâ Christianæ religionis referetur, quæ Pipino II. Austrasia præfecto ac Majore Domus, quæ Carolo Martello Principe, & Pipino III Rege per Apostolicos viros in hæc regiones introduci cepit.

Tertia

P R Æ F A T I O.

Tertia parte Saxoniam Christianam exhibebimus, in eaq, trecentale & cruentum Caroli M. bellum, quo de Saxonia & barbaris harum regionum populis est triumphatum. Tum verò gens bellicosissima, quæ hæcenus neque Romanorum, neque Francorum in ipsos Francos & Saxones reflexis armis subigi potuit, à Carolo tandem perdomita, cum imperio Francorum Christianæ legi se submisit. Autem hoc, post tot ferrea, sæculum cælesti beneficio tandem illuxit, quo proculcatâ Idololatriâ plena solis luce Christi religio est introducta, & gens à fœdâ Demonum servitute liberata. Memorabuntur in eâ parte conditi primum per Saxoniam Episcopatus, impositi Sanctissimi Pastores, distributi per paræcias Sacerdotes, & populus, qui sedit in tenebris, referetur in admirabile illud lumen gentium per ductus, ut quàm barbarus ante & pertinax, tam mitis & fervens ex Christianâ religione aspiciatur: ita verò, qui primum Sicambri, Catti, Bruçteri, alijsque nominibus hujus regionis incolæ & indigenæ fuerunt, ij post Franci appellati, & deinde Saxones. Postremum tripartito divisa Saxonia in Ostfaliam, Angariam & Westfaliam. Inde nunc ex hac Saxonum partitione Westfali audientur, gens quæ hoc nomen cum Christianâ religione primum induit; nec minus inde tamen omnibus retro sæculis ad hunc diem bellicosa, & suis virtutibus inclita, uti sequentium ætatum bella & res gesta docere te possunt. Quò potissimum spectant, quæ posteriores scriptores de Westfalorum indole & laudibus tradiderunt, quos inter etiam Erasmius Epistola ad Thomam Morum. Non aliud, inquit, est genus mortalium patientias laborum, quod fide præterea morumque sinceritate ac prudentia commendatur, quodque multos etiam summis ingenijs, minimeque vulgaris doctrinæ præstantes viros nobis dedit. Lipsius, etsi aliquando literatorum jocus luserit in Westfalorum mores, postea tamen perstrictus ab alijs, & à se ipso monitus, hanc epistolam ex numero suarum posteriore editione expunxit, aliamque reposuit ad Monachium laudis plenam, quâ ex communi Germanorum indole gentem candidam, pace & bello optimam, pugnacissimam & fidelissimam dilaudat, quæque raro admodum, rebellionum malis obnoxia fuerit. Sed hæc Rhetorum declamationibus referuntur, quæ ex ipsis annalibus, de quibus hic agitur, & antiquitatum monumentis multò altius, multoque solidius petuntur.

Methodus hæc alia erit, quàm annalium, in quibus temporum ordine singula reddemus; nam plenam exactamq, historiam ex caligine antiquitatum, & tot rerum lacunis polliceri non possumus. Laxius tamen aliquando narratio procurret, quàm prima annalium ratio & institutio habet, cum apud Romanos Pontifex Max. publicæ memoriæ retinendæ causâ res singulorum annorum succinctè in tabulas referret. Culpabunt hic quidem aliqui narrationem longius subinde fundi per vicinorum populorum campos; sed rerum ac temporum status fœderati hostesque & innexa sociorum bella intermitti non poterant, ne affinium luce spoliarentur. Romani etiam Casares introducti, vinculum scriptionis, ut quæ sub singulis gesta sint à Germanis nostris, Francis & Saxonibus, ordine suo exponi dilucidius possent. Et quis scriptor, qui eodem quo alter genio, stylo, modoque sua dederit? imo quis unquam omnibus placuit? eò censuram subterfugere licebit; quanquam ut Lucilius ea quæ scriberet, neque à doctissimis, neque ab indoctissimis legi optabat; ita nostra mediocriter probari studuimus. Sicubi lapsus sum, quod in tantâ rerum amplitudine, & ex tantâ antiquitatis caligine humanum est, corrigas, non culpes. Nihil etiam tam facile, monet D. Hieronymus, quàm otiosum & dormitantem de alienis laboribus disputare & censere. Nos ex honesto studio atque otio popularibus nostris hæc scripsimus, non exteris. Quemadmodum Plinius dixit, Nulla jucundior vita, aut commodior, quàm legere, scribere, & præclaras quidem res antiquitatis cognoscere, præsentis loqui cum posteris, atque ita omne tempus, quod vel præteritum vel futurum est nostrum facere. Candidam Germanam gentem scribunt omnes, hæc aliter ex candida gentis indole candido Lectori hæc scribimus. Vale & frui in primis hisce, donec lucem aspecturos propediem Annales Episcoporum Paderbornensium accipias.

COPIA